

متن پیاده سازی شده

بسم الله الرحمن الرحيم

اقوال و فرضیه ها در تجری

گفتار سوم: اقوال و فرضیه ها در تجری و انقیاد

بیشتر بحث سر تجری است و انقیاد را کم صحبت می کنیم چون اولاً: هر چی در تجری بگوئیم در انقیاد هم می گوئیم. ثانیاً: در

انقیاد استحقاق ثواب هست یا نه خیلی حساس نیست

(فرق فرضیه و قول: فرضیه ممکن است هنوز قائل نداشته باشد ولی احتمال قابل دفاع است.)

نظریه مرحوم آخوند- قائل به استحقاق ثواب و عقاب شدند بدلیل وجدان (یعنی درک عقل عملی به درک حضوری) ولی فرمودند

فعل عما هو علیه عوض نمی شود لذا حرمت و بغض نسبت به فعل نیست.

کلام مرحوم شیخ انصاری

ایشان به چند نظر اشاره می کنند (مرحوم شیخ کتب فقه را جستجو کرده است نه کتب اصولی را و این بهتر است و قائلین را هم

مشخص کرده اند):

نظر اول: شاید بتوان اتفاق فقهاء را بر این دانست که تجری موجب حرمت عمل می شود؛ این را علماء در بحث کسی که گمان یا

یقین دارد وقت ضیق است و نمازش را به تأخیر می اندازد و بعد انکشاف که وقت داشته است و نماز هم می خواند ، فقهاء فرموده

اند عسی و لو در وقت نماز واقع شده است (البته نمازش صحیح است).

نظر شیخ بهاء و مرحوم علامه : توقف

نظر مرحوم شیخ: نظر ایشان را همانطور که مرحوم آشتیانی می فرمایند از رسائل نمی توان بدست آورد. البته معروف این است

که ایشان تجری را حاکی از قبح فاعلی و سوء سریره می دانند ولی کاشف از حرمت عمل یا استحقاق عقاب نمی دانند.

کلام محقق عراقی: ایشان شش نظر نقل می کنند که سه مورد اول همان ها است که مرحوم آخوند در کفایه بیان کردند ولی مورد

4 و 5 و 6 جدید است:

نظر چهارم (نظریه مورد قبول مرحوم عراقی): تجری کاشف از سوء سریره است و استحقاق عقاب هم است و فعل متجری به هم

قبیح است منتهی از جهت انطباق تجری و طغیان متجری بر مولی. (حرمت را نمی گوید. حال سوال این است که پس قاعده

ملازمه چی می شود که شما عقلاً قبیح می دانید ولی شرعاً حرام نمی دانید.)

نظر پنجم: برخی جاها عمل هم قبیح و حرام می شود ولی برخی موارد نه قبیح و نه حرام نمی شود.

نظر ششم: قبح و حرمت مطلقاً؛ لذا متجری مستحق عقاب است و کارش هم حرام است.

الحمد لله رب العالمين